

KERMIS IN DE HEL

Kermis in de Hel: 20 minuten van de tijd instructie en zelfstandig werken, 25 minuten (2 groepen) rollenspel verslag 5 minuten.

Een belangrijk aspect bij jeugdduiken of we dit nu willen of niet is de opvoedende rol van de lesgever (en ook helpers). We hebben te maken met jonge ontvankelijke mensen die nog in volle ontwikkeling zijn en ervaringen negatieve of positieve soms meedragen voor de rest van hun leven.

De discussie in de volgende minuten gaat over het wel of niet toepassen van straffen bij de jeugd in onze duikscholen. Onder deze groep van jeugd verstaan we de gemiddelde normaal begaafde **tiener** met een normale **socio-economische** achtergrond zonder **psychiatrische** of andere onderliggende ziektebeelden .

De opvoedende rol speelt zich af tussen de lesgever en de jonge duik(st)er in spe die we verder jongere(n) gaan noemen.

De lesgever:

De lesgever probeert een boeiende en **interactieve** les op te bouwen en zal wanneer de jongere hieraan enthousiast meewerkt zelf gevoelens van tevredenheid eraan overhouden. Met andere woorden zichzelf als lesgever geslaagd voelen. Als de jongeren integendeel zich vrij vlug vervelen en de les storen zal de lesgever zich niet of minder geslaagd voelen en het ook vlugger opgeven. De lesgever zal ook anticiperen vanuit deze situatie en zijn eigen gevoelens om jongeren te straffen of te belonen. Zowel straf als beloning kunnen leiden tot het gewenste gedrag maar kunnen het ook niet.

De Jongere:

De jongere is a priori een kind dat al spelende wil leren, ook volwassenen leren vlugger en beter al spelende. Bij het leren hoort dus spel wat vertaald kan worden naar aangenaam en leuk. We noemen dit hier spelsfeer. Om een goede spelsfeer te kunnen waarborgen moet men rekening houden met bepaalde elementen:

Elementen van spelsfeer:

-Lesinhoud, is het iets wat de kinderen interesseert, breng ik dit aan op een leuke manier en hou ik rekening met de ervaring, kennis en leeftijd van de groep.

-Houding in de lessituatie, ik ben de lesgever en dus de baas?(machtspositie) of speel ik een rol maar ben ik eigenlijk niet de lesgever die zich zo voordoet (doe lief maar ben eigenlijk niet zo lief), **projecteer** ik mijn eigen (negatieve) gevoelens naar de kinderen toe, kan ik onderhandelen, ben ik in staat empathisch te handelen tegenover de kinderen, m.a.w kan ik stress, onlustgevoelens enz. ...aanvoelen bij de jongere en kan ik daar dan op tijd ingrijpen. Ben ik zelf een voorbeeld?

-De **groepsdynamiek** speelt een grote rol, m.a.w. met welke sociale waarden heb ik hier te maken? Staat het stoer om de ezel uit hangen, is de groep verdeeld of is deze samenhangend (open en gesloten systeem).

-**verloop van de dag** speelt een grote rol, was het de laatste dag van de school of is er morgen een belangrijke toets, waren er conflicten met ouders of vriendjes.....

-de **sfeer** op de club is belangrijk voor het enthousiasme, zijn er conflicten in de club tussen lesgevers of lesgever – jongere? Mag er nog worden gelachen of zijn de reglementen of afspraken gestoeld op een bijna militair regime? Moet de jongere de beste van de groep zijn vanuit de verwachtingen van de (duikende) ouder(s)?

Dit zijn enkele voorbeelden van factoren die in belangrijke mate bijdragen tot het gedrag van de jongeren. Nu kan je als lesgever bij een schema van 1 a 2u per week niet alles achterhalen van dingen die verkeerd lopen in het leven van deze jongere of al deze factoren beïnvloeden. Maar door de manier waarmee je ermee omgaat, kan je wel laten zien en voelen dat je begaan bent met zijn of haar problemen.

Structuur:

Jongeren hebben nood aan een duidelijke structuur om zich binnen deze structuur volwaardig en geheel te kunnen ontplooiën, ontwikkelen en respect te kunnen opbouwen.

Is deze structuur die o.a. bestaat uit regels en afspraken vaag en onduidelijk dan **voelt** deze jongere zich onzeker en onveilig maar creëer je mogelijk ook gevaarlijke situaties. Als tijdens de opleiding met persluchtflessen niet duidelijke afspraken worden gemaakt over de manipulatie ervan, vb niet gooien, altijd neerleggen, behandelen als een baby enz... zou dit gewonden of erger kunnen veroorzaken. Aan de andere kant moet een kind zich ook kunnen afzetten tegen bestaande waarden en regels wil het zich gerespecteerd en weerbaar voelen. Het is aan de lesgever om hiermee om te gaan en de verschillen tussen gewenst en niet gewenst gedrag te duiden voor het kind op een aanvaardbare manier

Als de grenzen binnen deze structuur door de jongere worden overschreden om welke reden dan ook moeten de lesgevers consequent en eenduidig aan die jongere(n) de juiste signalen geven om dit gedrag bij te schaven. Om dit ongewenste gedrag een aanvaardbare richting te geven worden er straffen met rede toegepast die er misschien in zullen slagen het gedrag te veranderen maar ook een tegengesteld effect kunnen veroorzaken in de vorm van angst en agressie.

Welke straffen kunnen we hiervoor nu gebruiken?

1) een **fysieke straf** in de zin van slaan of een tik op het hoofd is uitgesloten. De jongere leert hier dat er een moreel recht bestaat om een ander mens te slaan, vooral als je de sterkste bent en dat dit een vorm van normaal gedrag is. De tik op het hoofd heeft hier dus geen pedagogische waarde.

2) een **doe straf** in de zin van een bepaalde minder aangename activiteit. Een voorbeeld kan zijn de rommel opruimen, maar ook de lesgever helpen bij het klaarmaken van de flessen terwijl de anderen iets leuk doen.

3) een **emotionele straf** door iemand voor de groep voor schut te zetten, belachelijk te maken, uitsluiten of te vernederen. Als je respect toont voor die jongeren is deze traumatische manier van werken eveneens uitgesloten.

Wil je een straf rationeel en consequent uitvoeren dan moet je met een aantal zaken rekening houden.

- de straf moet onmiddellijk zijn als reactie op het ongewenste gedrag, er 2 uur later mee afkomen is niet redelijk
- straffen moeten proportioneel zijn aan het vergrijp,
- als een jongere verkeerd handelt uit onwetendheid dan heeft deze uitleg en geen straf
- aanmoedigen geeft beter resultaat dan straffen
- straf moet ook als zodanig worden ervaren m.a.w. moet de jongere doen nadenken over zijn Vergrijp
- straf moet in relatie staan met zijn gedrag en zinvol zijn
- scherm niet met straffen die niet uitvoerbaar zijn

Als de situatie escaleert en je moet ingrijpen doe dit dan steeds **beleeft, zeg wat er verkeert, is** aan het gedrag en **luister** naar wat de jongere te vertellen heeft als verdediging. Als lesgever moet je **je jouw standpunt** uitleggen, vb, dit was de afspraak en je hebt je er niet aan gehouden en **overleg** samen met de jongere wat er nu moet gebeuren.

Indien het wel goed gaat steek dan die energie van je niet in negatieve corrigerende kritiek maar beloon gewenst gedrag en stel je positief op tegenover de jongere, iets wat groepssfeer en respect bevordert.

Omdat de foute dingen meer opvallen dan het goede wordt het belonen (of het positief bekrachten van goed gedrag) veelal vergeten. Stel je op het niveau van het kind en probeer empathisch tewerk te gaan om zo veel problemen te anticiperen. Dit bevordert de spel(leer)sfeer en indien nodig kan je een jongere die het wat moeilijker heeft extra aandacht geven. Laat u ook niet leiden door vooroordelen maar blijf open minded.

Hoe belonen?

- snoep, een videofilm, een cadeautje zijn dingen die we **materiele** beloningen noemen
- naar een bioscoop gaan of een uitstap, een bowling iets drinken met zijn allen zijn **activiteitsbeloningen** die groepsbindend zijn en de groepssfeer verbeteren.
- **Sociale beloningen** in de zin van aandacht, vriendelijk zijn en aanmoediging zijn zeer krachtige elementen van beloningen. Geven de jongere eigenwaarde en respect en bovendien zal dit de jongere aanmoedigen om zich voorbeeldig te gedragen zijn best te doen en geeft dit tegelijk klaarheid over wat mag en niet mag.

Het moet duidelijk zijn dat als je iemand beloont je dit ook moet nakomen. Een beloning werkt het krachtigst als je deze geeft op het moment van goed gedrag. Je moet ook kunnen verrassen

met een beloning maar ook niet steeds weer na goed gedrag een beloning geven. Ook meerdere beloningen werken beter dan een grote beloning.

Uiteindelijk staat of valt deze manier van werken met de regels en afspraken die vervat zitten in de **statuten** bij de oprichting van de club, het **reglement van inwendige orde**, de **afspraken** met de **ouders**, de **afspraken met de groep** vb, klas bronzen dolfijn en waar we het nu gaan over hebben ,op **individueel niveau** met de jongere.

Op individueel niveau :

Geef ik voldoende aanwijzingen over wat mag en niet mag?

Wordt iedereen bij de voornaam genoemd?

Overleg ik met de jongeren over de regels en afspraken en ben ik er consequent in?

Kan ik relativeren als dit op zijn plaats is en vooral is er plaats voor humor?

Heb ik respect voor de jongeren en kan ik mij positief opstellen.

Praktische uitwerking:

We bedenken zelf een **conflictsituatie** en een oplossing in de vorm van een **rollenspel** die aanleunt bij wat we hebben gezien in de voorgaande theoretische lessen van de opleiding jeugdruiken.

Een klein voorbeeld:

Een bronzen dolfijn wil bij de opwarming niet mee zwemmen, zijn commentaar ‘het is altijd zwemmen’.

Door de commentaar geeft de jongere aan dat hij het beu is altijd te moeten zwemmen voor opwarming wat misschien realiteit is door gebrek aan fantasie van de lesgever. Lesgever kan hierop reageren door te overleggen met de groep en tegelijk de mening van de jongere respecteren door te vragen of ze iets anders willen doen van opwarming. De vraag wordt gesteld aan de groep waardoor dus de (revolterende) jongere niet wordt opzijgezet en zich dus meegeteld voelt. Een antwoordt van de lesgever kan zijn “goed idee laten we vandaag eens de opwarming beginnen met iets anders iemand een voorstel?

De jongere kan ook gewoon geen zin hebben om **mee te werken** . Is dus een andere situatie waarbij we het negatieve gedrag in een andere richting willen sturen. Als beredeneren niet lukt(het belang van zwemmen uitleggen), kunnen we de jongeren een doe straf geven in de zin van, ok ik begrijp dat je weinig zin hebt vandaag maar de anderen willen wel goed meewerken dus waarom zou je nu omwille van de groep niet een kleine inspanning willen doen. Indien hierop weinig reactie komt kan je voorstellen dat hij zich nuttig maakt en meehelpt met een volwassene het materiaal klaar te maken voor de les van bootduiken. Dit is de rubberboot voor de les bootduiken mee klaarmaken en oppompen.(is een hele klus maar niet echt straf) Indien jongere hieraan ook geen medewerking wil verlenen zou je deze jongere de **leuke activiteit** van de bootduik kunnen **ontzeggen**.

Eigenlijk wil deze wel meespelen met die boot maar wil hij de rest van de les niet (zwemmen). Het onaangename aspect van het gedrag, nl niet mee duiken van de boot begint de overhand te halen waardoor deze toch nog tot het gewenste gedrag kan overgaan. Indien deze methode van benadering en beredenering ook niet helpt is de kans klein dat er nog iets positiefs uit de bus gaat komen en kan je besluiten de jongere aan de zijlijn op een stoel te laten plaatsnemen voor de resterende tijd van de les. (beslist onaangenaam) Vader/moeder die in het zwembad toekijken, zien ook dat de jongere zich niet gedraagt en zullen nadien er ook vragen over stellen. Dit kan ook nog verdere gevolgen hebben voor de jongere thuis wat een extra stimulans kan zijn om in de toekomst nog dergelijk ongewenst gedrag te vertonen.

Discussie:

Mag een lesgever straffen en hoe kan je daar dan best mee omgaan, aan jullie om dit thema verder uit te werken aan de hand van een rollenspel en een korte evaluatie nadien.

Bovenstaande is een persoonlijke interpretatie van vakliteratuur op dit gebied.

Straffen?

Ludo Garant & Garant uitgeverij N.V.

ISBN 90-5350-577-6

SISO 433.9(bibliotheek)

Ja, je tieners is crazy door Michael J. Bradley

Uitgeverij lannoo NV Tielt

ISBN 90209850288

SISO 433

Psychologie theorie en praktijk

Holzauer en Van Minden

Stenfert Kroese

ISBN 90 20707930